

s'a făcut cruce de piatră în dealul crucii și în piața mare.

Dintre obiectele, ce au rămas din biserică cea veche — afară de icoanele amintite au mai rămas un prapor¹⁾.

Biserica mai înainte a fost acoperită cu șindilă, asemenea și turnul. În anul 1855 turnul bisericii s'a acoperit cu tînichea.

În turn sunt 3 clopote. Cel mai mare e făcut la anul 1790; al doilea la anul 1791 și al treilea la 1796.

Până la 1790 probabil s'au folosit clopotele de la biserică cea veche de lemn, cari apoi s'au intrăbuintat la turnarea celor de azi.

Pe cel mare aflăm inscripția: „Gos mich Klara Fischer in Temesvár“.

Pe al doilea: „Galesius Feltl Goss. Mich. Graz 1791“.

Pe al treilea: Galesius Feltl Goss Mich in Graz 1796“.

Biserica *Sfântului George* trebuie, că e foarte veche, însă cea mai veche urmă în scris despre acest sft. lăcaș o avem din anul 1738 când preotul Ioan Popescul — despre care am făcut deja amintire și despre care vom mai vorbi — ne spune când s'a spart orașul la 1738. Se mai amintește la anul 1744 apoi la 1752, prin preotul Daia Miscoviciu, care o numește »mănăstire de piatră« după cum vom avea ocaziune să vedem mai târziu. Se mai face pomenire la anul 1749 într'un „sobornic“ în care se zice:

„Acest sobornic este a sfintei mănăstiri a Caransebeșului și când am scris fostau cursul anului 1749 și am scris eu robul lui Dumnezeu: R. V.“

În anul 1759 episcopul Ioan Georgeviciu așază în prestol o piatră, comemorativă cu inscripția slaveană:

„Іс. хс. нї ка. Водрузился каменемъ сего вочестнои ираиеси за ослужение свѣтъя службы. Благословениемъ Іоанна епископа карансебешин. вершачкаго логонскаго и проч. свѣтъя соборниа амльска иркве восточниа православиа влѣтѣ ш рождесту хриша спасанщего 1759 ав. а. в. карансебешкомъ соборнои иркве храма с. велик. м. Георгия.“

Românește:

„Is. Chs. Ni. Ka. Insofitus'a piatra aceasta Sftei mese, pentru sevrișirea Sftei Slujbe. Cu binecuvântarea Episcopului Ioan Georgeviciu al Caransebeșului, Logojului etc. a biserici sobornice apostolice, dreptmăritoare răsăritene la August anul 1759 de la nașterea mân-

uitoare a lui Christos în Caransebeș bisericii sobornicești cu hramul M. Mucenic George“.

Din ce incident s'a așezat piatra aceasta în prestol, nu știm pozitiv; dar foarte probabil este, că atunci s'au făcut oare-cari renovări, poate chiar și prestolul s'a făcut de nou și slujind episcopul Georgeviciu, care reșida încă aici, a așezat piatra aceasta în prestol.

Biserica s'a sfințit de nou la anul 1796, prin episcopul Iosif Ioanoviciu de Șacabent, care a sfințit o mulțime de biserici în diecesă. Sub protopresbiterul în veci de neporoare memorie Ioan Tomici s'a lungit biserică, așa că stâlpii turnului au ajuns în lăuntru bisericii și s'a făcut corul.

Biserica — după cum să vede și azi — avea ușa și spre meazăzi, prin care intrau monahii, mai târziu protopopul Tomici din locuința sa, care era, unde acum e casa Doamnei Marița Biju.

Tot sub acest harnic protopop s'au așezat stranele cântăreților în zidurile bisericii și s'a pardosit biserică cu lăspezi de Kehlheim, precum se află și azi pardosită.

Tot sub acest protopop s'a zugrăvit biserică cu cheltuiala deja amintitului, în veci demn de pomenire *Manoile Stancoviciu*, moșul Dnui *Alexandru Stancoviciu*, proprietar și director de bancă în Caransebeș.

Despre acest act, marinos al acestui brav creștin, ne vorbește tot protopopul Tomici în manuscrisul său:

„După ce am văzut aceste gata cu ajutorul lui Dumnezeu și a Onoratei Comunități, grija cea mai mare am purtat, cum sar putea și zogrăvi casa lui Dumnezeu aceasta și cu alt tron episcopesc să se înfrumuseze; despre care lipse făcând mai adeseori vorbă cu negușitorii J. (adecă Jupânul) *Manoila Stancoviciu* carele adeseori călătorea cu marfă la Peștea (Pesta) și mă asculta cu cumpărarea și aducerea vreunor trăbuințe a mele dintracel loc, carele fiind norocos în târguiala sa cu marfă au socotit să jertfească din câștigul său pentru zugrăvirea templei bisericești o mie de florinți bani de cei atuncea umblători, adecă banco-fedule și mă ruga, că dacă aş putea căpeta pre un maler bun...“

Apoi ne spune mai departe, că venind un pictor de chilli (el îl numește fresco-maler) din țara nemțască să zugrăvească „nește case domnești“ l'a angajat să zugrăvească biserică, dar fiind-că la pictura bisericească nu se pricepea, a angajat pe un pictor oare-care *Dimitrie*¹⁾ din Vasiova.

Mai târziu s'a auzit biserică tot pe speșele ctitorului M. Stancoviciu, care spre acest scop a mai dăruit încă 800 fl.

¹⁾ Praporul a fost zugrăvit prin George Diaconoviciu, un înaintaș al familiei Diaconoviciu, care a dat națiunei noastre mulți bărbați harnici și folositori neamului lor. Iată inscripția de pe steag:

Făcutu s'au acest prapor în zilele Prea Înălțatei Kracei noastre Marii Terezii cu blagoslovenia prea Osfințitului Arhierelui nostru Ioann Georgeviciu al Caransebeșului al Verșetului i proci. Fiind protopresbiter Georgie Elinescu și s'au făcut cu cheltuiala sucilor la anul 1762. Mța fevruare 27 și am zugrăvit eu Georgie Diaconoviciu și cu Radu al Rovi.

¹⁾ Noi credem, că acest *Dimitrie* a fost din familia *Diaconoviciu*, un urmaș al pictorului, care a zugrăvit praporele din biserică Sf. Ioan.

Naia bisericii s'a zugrăvit prin renumitul pictor Turcu. Templu resp. iconostasul, așa cum e azi, s'a făcut după planul lui Hess prin sculptorul Eisterlehner¹⁾ la anul 1862 și s'a zugrăvit prin pictorul academic din Viena Gutsch. Lucrul s'a început la 1862 și s'a terminat la 1863.

Și biserica stului George a fost acoperită cu șindilă. Pe atunci acoperișul era mai înalt; ceea-ce să vede și azi²⁾.

Turnul asemenea a fost acoperit cu șindilă. La 1832 s'a acoperit cu aramă.

Sub Tomici s'a făcut și orologiul din turn, și o căsuță cu o cameră pentru crâșnicul bisericii³⁾. În anul 1836. s'a acoperit biserica de nou cu șindilă, deoarece ploia în biserică, precum ne spune într'o notiță epitropul de atunci Ioya Poșta. În 1857 s'a acoperit biserica cu tinichea de zinc. Mai avem să notăm, că în anul 1860. în 19 Iulie, la vecernie spre stul Ilie a trăsmit în biserică, precum ne spune însemnarea, ce am aflat-o în Antologionul român la pag 511—512⁴⁾.

În anul 1833, noaptea în 9 spre 10 Mai s'a furat din biserică o candelă mare de argint, precum ne relatează notița aflată în mineiul român de pe luna lui Mai⁵⁾.

Clopotul cel mare s'a turnat întâia oară în anul 1817 și era atunci de 11 măji. La anul 1843 s'a preturnat pe spesele lui Mihai Milovschi, pe cum ne spune inscripția de pe clopot: „Caransebeș 5 August 1843 sau turnat prin Stefan de Botta. Însă cu cheltuiala dumniilor sau turnat I. Mihail Milovski soția sa Sofia și pruncul dumniilor George 1843.

„Întru mărirea s: m: m: George s'au făcut întâia oară acest clopot 1817 cu cheltuiala răposat. Pav. Dimitrievici de 7 meji preț. A doaua oară sau mai mărit din metal s. Bis. 1843.“ Clopotul e de 1705 fonți (853½ chilograme).

Domnul George Băiaș ne-a spus, că clopotul s'a turnat în curtea bisericii și ca să sune mai melodios, cetățenii cu ocasiunea turnatului au aruncat monete de argint (svanțici).

Și întru adevăr frumos și jalnic sună cum puține clopote. Când îl auzi la serbători, sună

¹⁾ Acest sculptor a sculptat mai întâi crucea din vârful templei. Crucea s'a făcut pe bani colectați, după cum am aflat dela veteraunul și venerabilul frunțas George Băiaș.

²⁾ Dl Băiaș, veteraunul frunțas din Caransebeș ne-a spus, că la stăruința harnicului căpitan Popovicu, care a oferit grătuit cărămida și var — a fost să se redice zidurile bisericii, ca să fie proporție între biserică și turn; dar unii s'au opus și așa biserica cu acoperișul ei scund a rămas așa cum e azi; numai cât s'a acoperit cu tinichea.

³⁾ Azi în camera aceea se păstrează mormântul Dlui și obiecte vechi.

⁴⁾ „Întru aceasta lună în 19 (adecă spre Sf. Ilie) sava 1860 făcându-se vecernia după sfințirea pămilor vrând părintele George Andreovicu să se închine sf. dveri, deodată a trăsmit în biserică și de puterea fulgerului 12 fecioare dela școală au ars, dară nu au murit, iară alt riu nu sa întemplat“. G. A. K. (George Achimescu crâșnic).

⁵⁾ Întru aceasta lună între 9 și 10-lea în anul 1833 noaptea sau furat candelă cea mare de argint carea cu alte 5 pe lângă ea era împodobită.

solemn, când îl auzi la morți sună jalnic, îți aduci aminte de motto la „Schillers Glocke“ al poetului germân Schiller: „Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango“, adecă „pe cei vii îi chem, pe cei morți îi plâng și fulgerile nfrâng.

Clopotul al doilea, care bate pătrarele e făcut la 1869 precum ne spune inscripția de pe el.

„Campana aceasta sau tornat a doaua oară pe spesele comunei bisericesci gr. or. române din Caransebeș pentru biserica catedrală cu patronul s. Georgiu.

Gogossen v. c. cartner Temesvar 1869. Al treilea clopot e turnat în 1876; iar al patrulea în anul 1881 amândoaue prin Antoniu Novotni din Timișoara.

Am crezut, că facem lucru bun, dacă în cele următoare împărțăm numele preoților al epitropilor și al presidentilor comitetului, adecă credem, că e demn să ne aducem aminte de aceea, cari pentru biserica noastră, ori prin servicii prestate, ori prin jertfe materiale au jertfit, căci vrednici au fost, ca urmașii să-și aducă aminte de dînșii:

I. Șirul cronologic

al preoților și protopresbiterilor din Caransebeș după matriculele și notițele scrise în cărțile bisericesci precum și după protocoalele de circulare¹⁾.

1. Ion (Iwn) Popescul 1738

Cea dintăiu și cea mai veche urmă despre acest preot se află în un apostol slăvean tipărit la anul 1696, în carele a scris cu mâna proprie românesce, cu litere cirile, pe tabla stângă, partea internă următoarea notiță: „să se scie că acest apostol eu popa Iwn Popescul l-am luat când sa spart orașul de l-am purtat tot cu mine; și acum l-am adus iarăș la biserică la hramul sântului George făcătoriu de minuni la anul 1738 cu alte cărți dimpreună, cari se vor scie tot pe rînd“.

Cari se fie celelalte cărți, pe cari numitul preot le-a purtat tot cu sine și le-a adus iarăș la biserica din Caransebeș, cu hramul sf. George, nu sa putut afla. Alternativa nu poate fi alta decât sau că a uitat preotul Ion Popescul a nota respectivele cărți, s'au dacă totuș le-a notat în vre-o carte, de sigur aceea carte sa pierdut.

Este interesantă, ba chiar de însemnătate istorică notița, ce o face acest preot pe părtele drept a acelu apostol, referitoare la ziua când sa spart prin turci orașul Caransebeș. Această notiță e de următoriu cuprins: »Să se scie când sa spart orașul Caransebeșul la anul 1738 în luna lui Mai 3 și am venit la Hațeg«. Am zis că e însemnată această notiță și iată pentru ce!

¹⁾ Cele mai vechi matricule cari se păstrează astăzi în arhiva bisericeii din Caransebeș sunt dela anul 1778.

Pesty Frigyes, carele se ocupă special cu istoria Caransebeșului nu îndegitează în scrierile sale ziua când turcii au spart orașul Caransebeș la anul 1738. Preste tot luat reese din notițele preotului Ion Popescul rîvna lui neîntrecută de a purta grijă de cărțile bisericesci în vremuri de grea încercare, precum au fost la anul 1738 în Caransebeș și această rîvnă poate servi de pildă și preoților de astăzi.

2. Lazar Popoviciu 1748

Urmă despro acest preot se află în un Mineiă slăvean pe luna lui Septembrie, tipărit la 1724. Pe tabla stîngă, partea internă Lazar Popoviciu scrie următoarea notiță: *»Septembre mza (mesaşa) și am scris întru aceste table eu dascălul am venit în țara Bănatului dascăl de am învățat gramatica în școala Caransebeșului, care acum sunt preot desevîrșit iar în Caransebeș. Preotul August 14 1748«.*

Pe sinaxariul slăvean de pe luna lui Martie, preotul Lazar Popovici face următoare notiță pe partea internă a tablei drepte: *»Serisam Lazar Popovici diaconul din satul Iaz. Caransebeș Martie 4. 1748«.*

Locurile marcate cu puncte în notița de mai sus nu se pot descifra pentru-că o mână sacrilegă a șters cuvintele prin frecare. Se pare că acest Lazar Popovici a venit din Ardeal în țara Bănatului, de unde — mi sa spus — au venit strămoșii învățatoriului pensionat Nistor Popovici din Iaz și așa e cu puțință că Lazar Popovici a fost un înaintaș al familiei Nistor Popovici.

Notez ca un ce însemnat, că diaconul și preotul Lazar Popovici scrie notițele sale cu caracter latin.

După părerea noastră tot Lazar Popovici a scris și o altă notiță, care am aflat-o în prologul slavean de pre lunele Decembrie, Ianuarie și Februarie, unde acest preot chiar și textul slăvean îl scrie cu litere latine. Iată notița: *»Iasam pisao na sei prolog daima sesnati iaco vletu 1747 meseza August 12. 4 sati napadosa prusi ili skacavzi u Karansebesi i vov se banat i proslosu jaco list jaco trava miztose jadosa i pisah az diacon Eaz.*

Pe românsce: *Eu am scris în acest prolog ca să se știe, că în anul 1747 August 12. la 4 ceasuri au năvălit lăcustele în Caransebeș și în tot bănatul și au trecut ca frunza și iarba etc. . . . și am scris eu diacon din Iaz.*

Notița aceasta are însemnătate dublă, întâiu pentru-că ni se spune, că în anul 1747 au năvălit lăcustele și a doaua, pentru-că e de mirare, că preotul Popoviciu chiar și textul slăvean îl scrie cu litere latine.

3. Daja Mișcovici 1752

Urme despre acest preot se află scrise cu mână proprie, rumânesce cu litere cirile și anume:

În Mineul slăvean pe luna lui Mai, tipărit în Moscva la 1724 face următoarea notiță: *»să se scie, că acest Mineiu, de care slujesce luna lui Mai este a santei mănăstiri cei de piatră din Caransebeș și dacă ar bate pe cineva vre un gând de răutate să-l fure, să fie anatema și afurisit de trei sute și optsprezece sfinți părinți și câți sunt și aici într'această sântă carte și cine gode va ceti, toți se zică așa se fie și se zică amin, amin, amin de trei ori. Și am scris eu Daja Mișcovici în luna lui Mai 27, ani dela zidirea lunei 7260 iar dela răstignirea lui Cristos 1752«.*

În Mineiul slăvean de pe luna Iunie, tipărit la Moscva în anul 1724 preotul Daja Mișcovici scrie următoarele în românesce, cu litere cirile și cu mână proprie: *Să se scie, că acest sânt și dumnezeesc Mineiu să se scie că este a sfintei mănăstiri cei de jos din Caransebeș și dacă lar bate vre un gând de răutate să-l fure, să fie afurisit de trei sute optsprezece sfinți părinți și de câți sfinți sunt aici. Și am scris eu Daja Mișcovici din Caransebeș 1752«.*

Pe un Triod slăvean Daja Mișcovici scrie următoarele: *»acest sânt și dumnezeesc sobornic este a sfintei mănăstiri cei de piatră din Caransebeș și am scris eu Danil M. S. K. O. V. C.*

4. Mihai Ivanovici 1761

Pe un Mineiu slăvean pe luna Decembrie, tipărit la Moscva în 1724 se află următoarea notiță scrisă cu litere cirile: *»Să se scie că am scris eu popa Mihai Ivanovici din Caransebeș la anul 1761 Decembrie 15. Popa Nicolae din Scăius martore.*

5. George Daicovici 1764

Acest George Daicovici a scris la anul 1764 mai pe toate mineele slavoane că sunt ale sf. bisericii din Caransebeș. El scrie în limba slaveană începînd așa: *»sfštenic Georgie Daicovici«* adică preotul Daicovici etc.

6. George Iliescu 1765 protopresbiterul Caransebeșului

Protopresbiterul George Iliescu scrie românesce cu litere cirile pe Antologionul român pagina 186, tipărit la Rîmnic în 1737 următoarele: *»Anno 1765 Februarie 25, acest Mineiu este al nostru cumpărat cu bani gata 30 florinți. Caransebeș. George Iliescu m. p. protopresbiterul Caransebeșului și mult păcătoșul«.*

Pe evangelia română tipărită la Bucuresci în anul 1742 protopopul George Iliescu scrie câte un cuvînt pe fie care foaie dela pagina 1—26 următoarea notiță: *»această sfentă evanghelie este a mea a popii George Iliescu protopop, cumpărata cu banii mei florinți nemțești cincisprezece, ca se fie moșie copiilor mei. Am cumpărato în luna lui Aprilie 1745. Georgie Iliescu m. p. protopop al Mehadiiei«.* Pe Antogionul român tipărit la Rîmnic în anul

1737 serie la călcâiul paginilor 2—26 cu litere cirile următoarea notiță: „Să se știe că acest Mineiu românesc lam cumpărat eu popa George Iliescu dela popa Trandafir în bani florinți nemțești treizeci se fie mosie copiilor mei și lam cumpărat în luna lui August în șeptesprezece *гома* (1744). Din notițele făcute pe Antologion și evanghelie reese, că George Iliescu a fost protopresbiter mai întâi în Mehadia și de aici a venit la Caransebeș tot ca protopop.

E de însemnat împrejurarea, că protopopul George Iliescu nu și-a sîrbisat numele, după cum era mania Sîrbilor de a face cu preoți români. În togmăi așa a fost și Ioan Popescul. Ne vine a crede, că amândoi acești preoți au venit sau din România sau din Ardeal și o vedește această împrejurare modul lor de a scria.

7. Radul Lazarovici 1778—1779

Se află în matricule la 20 Ianuarie 1778 ca paroch la biserică cu hramul sf. mucenic George. A murit în 28 Ianuarie 1779 în etate de 43 de ani.

A fost mărturisit, cuminecat și înmormântat prin Stefan Dimitrievici, parochul bisericii sf. George.

8. Stefan Dimitrievici 1778—1779

Vine mai întâi înainte în matricule la 12 Februarie 1778, ca paroch al bisericii cu hramul sf. George. A răposat în 7 Aprilie 1779. L'a mărturisit și cuminecat Dimitrie Popovici, parochul bisericii cu hramul sf. Ioan Botezătorul. La 8 Aprilie 1779, sa înmormântat prin toți preoții din Caransebeș.

9. Novac Popovici 1778—1787

Preotul Novac Popovici se află în matricule dela 6. Ianuarie 1778 ca parochul bisericii cu hramul sf. Ioan Botezătorul. A răposat în 12 Iulie 1787, în etate de 40 de ani. A fost mărturisit, cuminecat și înmormântat prin Dimitrie Popoviciu, parochul bisericii sf. Ioan Botezătorul.

10. Teodor Ilievici 1778—1789

Acest preot vine înainte în matricule la 14. Ianuarie 1778 ca iereul sf. biserici cu hramul sf. mucenic George. Dela 18. Aprilie 1789 nu mai vine înainte în matricule, nici nu se află că să fie murit în Caransebeș. Se vede că sa dus de aici în alt loc. Probabil că e acel Teodor Ilievici, despre care scrie protopopul Ioan Tomici că a fost protopresbiterul Vêrșetului și dela 1801 administratorul protopopiatului Vărădiei în locul protopresbitorului Petru Lupulovici răposat. Protopopul Ioan Tomici scrie de densusul că a fost român de neam și din Caransebeș de naștere.

11. Dimitrie Popovici 1778—1790

Vine mai întâi în matriculo la 27 Februarie 1778 ca iereu la biserică sf. Ioan Botezătorul și duhovnic a comunei. A murit în 7 Mai 1790 în etate de 40 de ani, mărturisit, cuminecat și înmormântat prin parochul și duhovnicul Nicolae Teodorovici dela biserică cu hramul sf. Ioan Botezătorul.

12. George Iorgovici protopresbiter 1778—1791

Parochul și protopresbiterul George Iorgovici vine înainte în matricule începând dela 14 Ianuarie 1778. A răpusat la 10 Februarie 1791 în etate de 64 de ani, fiind mărturisit și cuminecat prin Nicolae Teodorovici parochul bisericii sf. Ioan Botezătorul. S'a înmormântat prin preoții din Caransebeș și cei din protopopiatul Caransebeșului. Prin decisul dtto 15 Februarie 1791 protopopiatul Caransebeșului după moartea protopopului Iorgovici s'a încredințat spre administrare protopopului din Logoj Constantin Atanasievics. În luna lui Octomvre 1792 a fost denumit protopop al Caransebeșului George Stoica de Hațeg. Subscrierea originală a protopopului George Iorgovici, cu sigilul propriu înainte subscrierei o aflăm pe socioțile bisericii din comuna Teregova de pe anii 1782 până la anul 1788 inclusive. Subscrierea originală alui Constantin Atanasievici se află pe socioțată bisericii din Teregova de pe anii 1790—1791, de asemenea se află subscrierea originală a protopopului George Stoica de Hațeg cu sigilul propriu apăsat în ceară roșie pe socioțile bisericii din Teregova pe anii 1793—1799 inclusive.

13. Dimitrie Popovici 1779—1780.

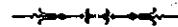
Se află în matricule la 3 Martie 1779, ca paroch și duhovnic la biserică Sf. George, venit în locul parochului răpusat Stefan Dimitrievici. A murit în 1. Novembre 1780, în etate de 65 ani și după un servit de 40 de ani.

A fost mărturisit și cuminecat prin Novac Popovici, parochul bisericii cu hramul Sf. Ioan Botezătorul. S'a înmormântat prin preoții din Caransebeș.

14. Nicolae Teodorovici 1779—1804

Vine înainte în matricule la 22 Aprilie 1779 ca paroch și duhovnic de obște al Caransebeșului. A răpusat în 10 Februarie 1804, în etate de 52 de ani și s'a înmormântat prin parochul Metodie Lazarovici. E tare probabil, că a venit Nicolae Teodorovici în locul lui Radu Lazarovici.

(Va urma)

Adunarea dela Băile-Erculane

(Fine)

Masa comună

La oara 1 $\frac{1}{2}$ d. a. s'a dat o masă comună, la care au participat mulți învățatori și oaspeți. După dă-tina frumoasă s'au rostit mai multe toast. Președintele toastează pentru Majestatea Sa Regele, secretariul gen. Marcu toastează pentru Prea Sfințitul Domn Episcop și pentru Preacuvioșia Sa Dl Dr. Iosif T. Badescu. Prea Cuvioșia Sa reflectează cu cuvinte frumoase și cuceritoare. Relevează superioritatea religiei, care ca o lumină blândă mângâie și recrează, asupra științei și înțelepciunii reci, care adese e lumină orbitoare și stricăcioasă. — Cuvintele însoțite de o esprime cuceritoare, de o sinceritate și bunătate protectoare adrese mai ales noaue învățătorilor au pătruns în inimile noastre, pentru că din o inimă bună și generoasă au eșit. — Un fiu vrednic al unui învățatoriu vrednic, Dr. Pop, medic curant din loc și membru în comitetul de primire, cu cuvinte sincere și de o intimitate frățească salută pe învățatori ca pe unii dintre cei mai vrednici membri ai poporului nostru. Unipan toastează pentru comitetul de primire. Liuba pentru reprezentanții presei. Dr. Branisce cu cuvinte deosebit de frumoase și însuflețite a cucerit pe cei prezenți. Comparațiunea adusă a fost foarte potrivită și ilustrarea splendidă. Ridică paharul pentru școala română. Joandrea toastează pentru venerabilul tată al P. O. D. Dr. Popovici, protopresbiterul Lugojului. Bandu toastează pentru dame. După ce s'a ridicat și alte toast masa se ridică.

Desertațiunii

După amezai G. Joandrea ține o desertațiune despre Băile-Erculane. Trebuia să se cetească și temele despre credințele deșarte, precum și despre învățământul ca de mijloc de educațiune. Fiind timpul înaintat și fiindcă temele dela referenții generali n'au sosit la timp, aceste nu s'au cetit.

Ședința a doaua

Aceasta s'a deschis Luni a. m. la 9 oare, și a cuprins referadele diferitelor comisiuni. Dr. Branisce referentul comisiunii speciale referă asupra agen-delor însoțite de propunerile necesari. Remarcabilă este curenda purceasă dela despărțământul Verșet al reuniunii cu privire la prea simțita neparticipare a învățătorilor la adunările generale, Adunarea a decis în sensul propunerii referentului. Proiectul de Cronică școlară încă a aflat cuvenită considerare. Aceasta inovație ar fi folositoare. Dintre cele doaua se accep-tează de probă cea înaintată de dl. Marcu.

D-l Dr. G. Dobrin referă asupra raportului general al comitetului central.

Referada espusă cu multă competență propune mai multe dispozițiuni pentru viitor, cari nu-mai folositoare pot să fie deși poate prin acestea se lărgesce cercul de activitate al comitetului. Aceasta nu poate neliniști, căci avem un secretariu, care deși de altcum destoinic, acum ca învățatoriu în pensiu-ne și va pune cu atât mai bucuros toată capacitatea și ne-obosală în serviciul reuniunii. După unele reflexiuni mai puțin esențiale se votează și se dă comitetului, la propunerea referentului, absolutoriul.

Comisiunea financiară prin referentul său, d-l Dr. Jurca, espune starea casei, face mai multe propunerii salutare întru îmbunătățirea finanțelor reuniunii, cari se primesc.

Raportorul D. Petrovici cetesce referada asupra raportului bibliotecariului. Dintre propunerile făcute în acest resort e de remarcat, că în legătură cu propu-nera comitetului central, biblioteca Reuniunii se trans-pune din Reșița la Lugoj. Tot această comisie însărcinată cu inscrierea de membrii noi raportează, că s'au înscris ca membrii fundatori următorii d-ni: Stefan Popa din Selseș, Constantin Dure din Mehadia, Dr. M. Pop, medic Băile-Erculane, Dimitrie Birăuț publicist în Budapesta, G. Tatuca din Iablanița, dșoara Ersilia Gherga învățătoare în Mărcina membră ordinară.

Adunarea dă indemnizare comitetului a alege locul pentru adunarea viitoare. Purcându-se la re-constituirea comitetului și a biroului pe noul an so-cietar 1903/4, comitetul prin președintele său depune mandatul și mulțumesc pentru increderea avută. D-l Dr. G. Dobrin restălmăcesce mulțumita adunării generale față de comitet. La propunerea D-lui Bandu se alege o comisie de candidare și un preș. adhoc: P. O. D. Ioan Pepa protopresbiter. Se suspende ședința pe 10 minute. Redeschizându-se ședința, se aleg și se aclamă cu unanimitate de aleși: Preș Traian Lința vice-președinte T. Hențu, secretariu I. Marcu, notariu G. Catană, notariu II. P. Bandu, bibliotecariu A. Onae, casariu Dr. P. Barbu, fisc C. Bredicean. Membrii de comitet: S. Jurca (Bocșa), Dr. Nedelcu (Oravița), I. Naia (Vêrșet), J. Gruescu (Ciacova), G. Maghet (Buzias), Dr. G. Do-brin (Lugoj), D. Popovici (Bis. albă), G. Lipovan (Ca-ransebeș), I. S. Caba (Făget), M. G. Crăciun (Logoj). În comisia literară pentru censurarea manualelor în lega-tură cu propunerea referentului dela comisia specială, se aleg: Domnii Dr. V. Branisce, I. Vidu, I. Bălan, G. Jianu și E. Hodoș După enunțarea alegerii preș. nou ales Traian Lința mulțumește pentru repetita alegere și prin o cuvântare măduoasă declară adunarea de închisă.

După amezai partea cea mai mare a oaspeților și membrilor au plecat cătră casă.

P. Delaobad.

Din diecesă

Instalarea noului preot

Cu mare bucurie vin a raporta despre frumoa-sele zile, ce am avut cu privilegiul instalării preotului nostru nou ales, On. Domn Ioan Popoviciu, ținută la 20 Septembrie a. c.

Și de astă dată s'a dovedit rostul nobil, ce-l au reuniunile noastre de cântări în viața poporului, căci înființate corurile din miezul tinerimei, fruntașii comu-nei bucurosi se adună în jurul ei, și așa la ocaziuni aceste reuniuni pe lângă aceea, că fac mari serviiții, mai au meritul, că ridică solemnitatea zilei, însufle-țesc publicul și ne recomandă în deosebi străinilor.

Astfel și la serbătorile de instalare brava noastră reuniune de cântări, alături cu cea de lectură, a avut în toate partea leului și suntem veseli, cumcă aceste festivități, la care au luat parte toate autori-tățile și persoanele streine din loc, au succes în toată privința.

În deosebi actul introducerii îndeplinit de pro-topresbiterul tractual M. On. Domn Maxim Popoviciu ca mandatar al Ilustrității Sale D-lui Episcop diecesan,

prin frumoasele cuvântări, ce ce s'au rostit, a produs o înălțare în inimile tuturor celor de față.

Era un ce mângâios a asista la acel serviciu divin, unde între accordele melodioase de cântări bisericesci, noul păstoriu își făcea darea de seamă asupra marelui răspunderi, ce o primesce și cu fața spre altariu, dând vot a avea în vedere pururea interesele bisericii și ale poporului, imploară dânsul puterea Celui de sus a-l ajutama în aceasta grea misiune.

Pentru prima dată am avut ocaziune să asist la instalare de preot și să ascult vorbiri de introducere și poate aceasta e cauza, că actul săvârșit la noi a produs asupra mea o nespusă impresiune, iar scrisul episcopesc, numit singhelie, rostit cu glas sonor și pătrundere de preotul On. Dn. *Eliseiu Drăgălina*, mi-a cutremurat inima în cuprinsul său de greua răspundere a unui preot despre faptele sale înaintea oamenilor și a lui Dumnezeu....

Să trec însă la raportarea celor petrecute. Nou alesul preot a sosit sâmbătă la amez. Președintele comitetului parohial *A. Crenian* și episcopul primar dl. *G. Bocșan* i-au eșit înainte la Bocșa-montană, iar aici la noi a fost întâmpinat la gară de întreg comitetul parohial, de reuniunile române și de toate autoritățile și persoanele de frunte din loc, fără deosebire la confesiune și naționalitate. Reuniunea de cântări a dat noului preot o serenadă, după care, atât preotul cât și toți oaspeții s'au adunat în sala reuniunii de cântări unde între cântările corului s'a ținut seara de cunoștință.

Mâne zi, Duminecă, s'a săvârșit apoi actul de introducere în decursul liturgiei. Serviciul divin ținut de protopresbiterul tractual, de preotul nou ales și de preotul oaspe, a fost solemn. Corul a fost de asemenea la înălțime. În biserică am văzut printre credincioși o mulțime de străini, mai ales reprezentanți ai diferitelor autorități. La priceasnă eșind preoții din altar protopresbiterul prin o vorbire pătrunzătoare, frumoasă și potrivită a predat insigniile parohiei, iar preotul nou, răspunzând emoționat a primit simghilia, cheile și evangelia.

După serviciul divin au urmat felicitările din partea comunei și a tuturor celor prezenți la liturgie, făcându-i-se noului preot ovațiuni însuflețitoare. Seara s'a ținut Concertul reuniunii de cântări, care a reușit peste așteptare. Piese grele, cu acompaniamentul orchestrei, predate cu o precisiune rară, au dovedit din nou, cumcă corul recitenților stă pe un piedestal înalt.

Dee Cériul, ca așteptările comunei să se îndeplinească în toată privința, iar bucuria noastră să se mărească, acum adevărata dragoste să sălășluească în sinul poporului nostru recitan, ca așa să se adeverească cuvintele președintelui comitetului parohial, cu care a felicitat pe noul ales, că adecă viitorul să arete, cumcă nici comuna să nu se căească de alegerea făcută, dar nici noul preot să nu regrete, că a venit la Recita.

Și când vedem pe noul preot intrând în fruntea comunei și în mijlocul nostru, asigurându-l de stima, alipirea și sprijinul nostru, îi dorim viață fericită, zel și abnegațiune întru prosperarea comunității noastre bisericesci, iar noi precum în trecut așa și viitoriu nu vom întârzia a-l ajutama în toate, ca să reușescă a-și îndeplini greua dar frumoasa chemare, ce o are în mijlocul nostru.

Credinciosul.

Dela Comunitatea de avere

Adunarea generală de toamnă a reprezentanței Comunității de avere s'a ținut Joi la 11/24 Septembrie. Adunarea, la care au participat 91 din 98 de membrii, a fost deschisă și prezidiată de dl. *Ilie Curescu*. Comisariul guvernial dl. *Carol de Pogány* încă a fost prezent.

După deschidere s'a trecut la ordinea zilei.

Darea de seamă despre dispozițiile și întemplările mai însemnate dela ultima adunare încoaci — se ia la cunoștință.

Propunerea comitetului de a reactiva postul de magistrul silvanal, ca substitut al șefului oficiului de economie, se primesce și se denumesc dl. *A. Diaconovich*.

Preliminariul *Comunității de avere* cu recerințele de 229096 cor. și acoperirea de 480761 cor., apoi preliminariul *fondului caselor* cu recerințele de 3160 cor. și acoperirea 4920 cor. — se primesc.

Mai departe se primesc modificările făcute statutului de pensii ale oficianților din partea ministrului.

Conspectul despre cvotele de 40342 cor. 52 fl. cu care sumă îndreptățit de acum la pensii au să contribuie la fond pentru trecut, se ia la cunoștință. Toate celelalte propuneri și rugări se primesc în sensul recomandat de comitet.

Înainte de încheierea adunării președintele Comunității de Avere, *D-l Ilie Curescu*, din incidentul, că aceasta a fost ultima adunare a reprezentanței alese acum 6 ani, își ține de datorință a face o reprivire asupra mersului afacerilor Comunității de Avere în perioada, ce espiră. Constată, că Comunitatea de avere a făcut progrese, ce are a se mulțami administrației, puse în mâinile harnice al Comitetului, ajutat de toată reprezentanța și de ampoliați. Mulțamesce apoi comisariul guvernial, care totdeauna a sprijinit intențiunile comitetului și ale reprezentanței. Cuvintele președintelui sunt acoperite de aclamațiunile adunării, la adresa atât a președintelui cât și a comisariului guvernial, dl. *Carol de Pogány*.

Grănicerul.

Varietăți

Inaugurare. Dumineca trecută s'a inaugurat cu pompă mare noaua zidire a magistratului din Caransebeș. La oarele 11 primarul orașului, dl. *Constantin Burdia*, deschide ședința festivă, la care au participat deputatul dietal *E. Iakabffy*, vicecomitele *C. Fialka*, judele de curie *A. Berlogia*, reprezentanța orașului și un număr și distins public din loc și de aiurea. După deschiderea ședinții senatorul prim dl. *Ioan Bartolomeiu* ține în limba română un discurs festiv foarte interesant și instructiv despre orașul Caransebeș. După

sedință s'a ținut un banchet, la care a participat multă lume și a decurs vesel până la oarele 4.

Fie inaugurarea această un semn bun pentru Caransebeș și Caransebeșeni!

Invitare. Onorații Domni membri ai Societății române de cântări și muzică sunt poțitiți a participa la Adunarea generală ce se va ținea Duminică în 28 Septembrie (11 Octombrie) a. c. la 3 oare după amiază în localul societății. Programul: 1. Raportul comitetului, 2. Raportul cassariului, 3. Raportul bibliotecarului, 4. Alegerea comitetului 5. Staverirea bugetului pro 1903/4 6. Propuneri. Caransebeș în 10/23 Septembrie 1903. Nicolae Velcu, presedinte; Achim Aliontie, notariu.

Himen. D-l *Mihailu Gașpar*, candidat de preot, și-a serbat Luni în 8 Septembrie cununia sa cu d-ra *Livia*, fca preotului din Hodoș *Simeon Blajovan*. *Felicitățile noastre!*

Teatru român din Caransebeș. Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra invitației, ce urmează, cu atât mai vârtos, că ni-se dă rara ocaziune de a asculta pe mult apreciatul artist dramatic, d-l *Zaharie Bârsan*, stipendistul „Societății pentru fond de teatru român“.

Invitare la Produțiunea teatrală împreunată cu joc

în favorul

„Societății pentru fond de teatru român“
Mercuri în 17/30 Septembrie 1903, sala otelului „Pomul Verde“

I. Teatru

1. DECLAMAȚIUNE d-l **Z. Bârsan**.
2. „GREVA OCNĂRILOR“ de Fr. Coppée

Persoanele:

Trei Judecători
Jean, ocnariu d-l **Z. Bârsan**.

3. „ÎN TRE PATRU OCHI“ comedie într'un act de *Fulda*
localisată de E. Mureșan.

Persoanele:

Doctorul *Alexandru Manea* d-l **Z. Bârsan**.
Steluța, soția lui d-ra *Ana Petrescu*
Baronul *Cornel Petrov* d-l *Traian Ionașiu*.
Veta, servitoare d-ra *Elena Terziu*.
Avram, servitoriu d-l *G. Bona*.

II. Joc

În ordinea de dans: ROMANA și HORA NICOLINȚANA

INTRAREA: Rang I: 2 cor., Rang II: 1 cor. 50 fil.,
loc de stat 1 cor.

Începutul la 8 oare seara.

Probe de Romana Luni și Marți la 7 oare seara,
în sala Societății de cântări.

Bilete de intrare se vind la „Librăria diecesană“.

Concurs

Pentru întregirea definitivă a postului de învățatoriu la școala confesională gr. or. rom. din **Săm-Ianăș** se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salariu în bani gata 600 cor.
2. Pentru scripturistică 12 cor.
3. Pentru conferință 10 cor.
4. Pentru adunarea generală 20 cor.
5. Locuință liberă și grădina 600 □ și folosirea a 1 1/4 pământ arătoriu în livezi.
6. Pentru lemnele învățatoriuului 40 cor., adusul grătuit.
7. Pentru lemnele salei de învățământ 40 cor., adusul lui grătuit.

Alesul învățatoriu este îndatorat a purta cantonatul în s. biserică și dacă ia parte la înmormântări, dela prunci are 40 fl. și dela oameni mari 80 fl.

Este îndatorat a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial, a compune socoțiile bisericești școlare și a-și plăti darea după pământul, ce-l folosește.

Cuincuenalul i se acordă numai după 5 ani de serviciu în comuna Săm-Ianăș.

Sunt preferiți, cari posed musica vocală și instrumentală.

Doritorii de a ocupa acest post an a-și asterned petițiunile instruate conform normelor din vigoare în termenul deschis la Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. a tractului Vârșet în Buziaș.

Comitetul parohial dorește, ca recurenții să se presinte în vre-o Duminică ori serbătoare, în s. biserică, dar nici decum în ziua de alegere.

Săm-Ianăș în August 1903. 2—3 [51]

Comitetul parohial

În conțelegere cu Oficiul protopresbiteral.

Se escrie de nou concurs pentru ocuparea postului de capelan, pe lângă neputinciosul paroc Ioan Petrovielu din **Ciclova** rom. pe basa ordinațiunii Venerabilul Consistoriu diecesan de dtto 11 Noembrie 1896 Nr. 3195 A.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

Una a treia parte din toate venitele parohiali (15 jug. pământ.)

Cei ce doresc a reflecta la acest post sunt poțitiți a-și trimite recursele lor, instruate conform Statutului organic și regulamentului pentru parohii până la termenul deschis — fiind adresate comitetului parohial — Oficiului protopresbiteral răs. rom. din Oravița montană.

2—3 [52]

Comitetul

În conțelegere cu protopresbiteratul tractual